

podstawy studiów nad nowymi mediami (Sonia Livingstone), relacje pomiędzy kulturą, informacją a polityką (Tiziana Terranova).

Książka jest bogatym, interdyscyplinarnym wprowadzeniem w rolę, jaką odgrywają i mogą odegrać nowe media w globalnym społeczeństwie współczesnego świata. Jest oglądem społecznego, politycznego i ekonomicznego uderzenia nowych technologii w kreatywność, przemysł i kulturę współczesnej cywilizacji.

*Ks. Jarosław Jęczeń
Katedra Życia Społecznego Rodziny
Instytutu Nauk o Rodzinie KUL*

Kwartalnik „Życie i Płodność” 1(2007), nr 1, ss. 60.

Zagadnienia związane z problematyką przekazywania życia są często przedmiotem publikacji w różnych czasopismach. Nie należy się spodziewać, by popyt na lekturę omawiającą kwestie związane z płodnością, planowaniem rodziny czy małżeństwem miał kiedyś być mniejszy, gdyż zagadnienia te należą do jednych z najbardziej egzystencjalnych. Ilość publikacji w czasopismach przekłada się także na różnorodność tego, co i jak mówi się na ten temat. Zróżnicowanie pism, tygodników, miesięczników czy roczników, które zajmują się problematyką małżeńsko-rodzinną, może mieć różne kryteria, np. kryterium naukowości czy określonej dyscypliny naukowej bądź kryterium potencjalnego odbiorcy, który ma określone oczekiwania wobec pisma. Można powiedzieć w skrócie, iż rynek wydawniczy charakteryzuje się tu dużym pluralizmem. W społeczeństwie demokratycznym takie zjawisko wydaje się naturalnym przejawem wolności poglądów i słowa, czyli czymś pozytywnym. Jednak stwierdzenie to wcale nie jest oczywiste.

Fakt istnienia różnych opinii na temat płodności, płciowości, demografii, czystości moralnej czy małżeństwa wcale nie musi oznaczać, że należy uznać relatywizm za słuszne założenie. Może to bowiem oznaczać, że niektóre opinie wynikają z błędu poznawczego, z niewiedzy, z chęci naśladowania modnych współcześnie poglądów bądź z faktu, że relatywizm i liberalizm w sferze seksualności stanowi źródło dochodu. Mogą istnieć różne punkty widzenia, ale prawda o człowieku – jako mężczyźnie lub jako kobiecie – jest jedna i w istocie prawdziwość bądź nieprawdziwość stwierdzeń dotyczących ludzkiego życia i płodności zależy od przyjętej antropologii. Co więcej, ze względu na fakt, jak złożona jest rzeczywistość człowieka, należy uznać, iż adekwatna antropologia musi się weryfikować w interdyscyplinarnym studium. Gdy postawi się takie warunki humanizmu integralnego publikacjom zajmującym się

tak ważnymi sprawami, jak ludzka seksualność, małżeństwo i rodzina, to okaże się, że liczba pism, które je spełniają, jest niewielka.

Z tym większym uznaniem należy przyjąć nowy kwartalnik na rynku wydawniczym, zatytułowany: „Życie i płodność”. Jest to pismo krakowskiej fundacji o tej samej nazwie (Fundacja Życie i Płodność). Redaktorem naczelnym pisma jest Iwona Rawicka doktor nauk medycznych, specjalista ginekolog-położnik, pracownik naukowo-dydaktyczny Wydziału Teologii Uniwersytetu Szczecińskiego, adiunkt Katedry Psychologii i Pedagogiki. Przewodniczącym Rady Programowej, do której należą m.in. znani profesorowie szczecińskich i krakowskich uczelni, jest prof. dr hab. Bogdan Chazan. Kwartalnik jest pismem recenzowanym; za recenzje odpowiedzialny jest ks. prof. dr hab. Tadeusz Biesaga z Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie oraz dr Tomasz Panz z Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

Inicjatywa powołania do istnienia pisma zrodziła się z przekonania, że potrzebny jest periodyk, które będzie wyrażać opinie ugruntowane na fundamencie prawa naturalnego i moralności katolickiej. Celem utworzenia tego pisma jest prezentowanie poglądów ludzi nauki na problemy związane z życiem małżeńsko-rodzinnym z punktu widzenia dyscyplin takich, jak etyka, medycyna, demografia, psychologia, pedagogika czy teologia.

Jest to spójne z założonymi przez redakcję celami, które zostały sformułowane we wstępie w następujący sposób: „(1) Podjąć dialog z każdym człowiekiem, który zechce rozmawiać o najbardziej kontrowersyjnych tematach współczesnego myślenia i działania. (2) Stworzyć płaszczyznę wymiany myśli na trudne tematy etyczne, przed którymi staje lekarz, a w szczególności ginekolog położnik w swojej praktyce zawodowej. (3) Podejmować dyskusję na temat kształtowania postaw lekarzy, pielęgniarek i położnych ukierunkowaną na budzenie szacunku dla życia poczętego. (4) Włączyć się do budowania cywilizacji miłości. (5) Dostarczać wiedzę na tematy szeroko pojętego zdrowia rodziny, demografii, psychologii i pedagogiki w kontekście zdrowia prokreacyjnego” (s. 5).

Autorami artykułów zamieszczanych w czasopiśmie są pracownicy naukowo-dydaktyczni z różnych ośrodków akademickich w Polsce. W większości artykuły zostały opatrzone aparatem naukowym w postaci przypisów wskazujących źródła tekstów. Biorąc pod uwagę merytoryczną zawartość, trudno się jednak zgodzić ze stwierdzeniem, iż są tu zawarte teksty hermetyczne, które byłyby adresowane jedynie do środowiska naukowego. To raczej syntezy i panoramy tematyczne, które znajdą zrozumienie u szerokiego grona odbiorców.

Warto w tym miejscu wskazać choćby wybrane artykuły, np. autorstwa M. S. Gawrysia (*Medycyna wokół początków życia*). Autor pisze o uzasadnionej biologicznie konieczności poszanowania życia od poczęcia. Zagadnienie to analizuje w odniesieniu do ginekologii i położnictwa, ale także w odniesieniu do współczesnego kontekstu kulturowego. Wskazuje na konieczność wypracowania procedur, które z zastosowaniem współczesnej wiedzy medycznej, pozwolą uniknąć chorób i wad rozwojowych dziecka poczętego, a które współcześnie stają się przyczyną aborcji. Na przykład należy unikać prześwietlenia promieniami rentgenowskimi kobiety, która znajduje się w połowie cyklu lub jest w jego drugiej fazie. To może bowiem skutkować wadami genetycznymi dziecka, które w najbliższym czasie mogłoby przyjść na świat.

Podobna wrażliwość na wartość życia i godność człowieka przenika artykuł pt. *Życie objawia się w płodności*, którego autorem jest prof. S. Grygiel. Zostały w nim omówione zagadnienia etyczne, które opierają się na założeniu, iż godność człowieka stanowi podstawową normę postępowania moralnego. Człowiek – tak obficie obdarowany przez Boga – jest wezwany do tego, by w relacjach osobowych zawsze kierować się miłością. Miłość stanowi jedyną drogę spełnienia człowieka jako osoby.

W artykule zatytułowanym *Akt małżeński – specyfika współżycia w okresie płodnym i niepłodnym* o. dr Ksawery Knotz zajmuje się fizjologicznymi i psychicznymi zmianami towarzyszącymi cyklowi płciowemu kobiety. Wskazuje przy tym na to, jak dalece takie zmiany oddziałują na relacje między małżonkami. Przewyciężanie związanych z tym trudności wymaga od małżonków swoistego „przemieszczenia się” ku sobie, by uwzględniając wzajemne potrzeby i oczekiwania, szukać sposobów zbliżenia nawet za cenę rezygnacji z własnych chwilowych upodobań. Cenne i ciekawe są wskazówki zastosowania właściwej diety bądź zapachów, które mogą stymulować więzi czułości między mężem i żoną. W numerze zostało także zamieszczone opracowanie dr. Przemysława Piekarskiego, poświęcone znaczeniu wartości życia w religii hinduistycznej. Autor artykułu *Życie i płodność w hinduizmie* analizuje wpływ tej religii na społeczno-kulturowe uwarunkowania planowania rodziny.

Lektura pierwszego numeru pisma „Życie i Płodność” nasuwa dwa spostrzeżenia. Po pierwsze, jest to pismo interdyscyplinarne. W treściach artykułów nakładają się na siebie zakresy różnych dyscyplin naukowych, które w tekście pozostają wobec siebie w dialogu. W ten sposób dyskurs lekarza uwzględnia perspektywę filozoficzną i teologiczną, natomiast refleksja etyka odnosi się do danych z dziedziny biologii, medycyny, psychologii czy pedagogiki. W dobie fragmentaryzacji nauk dążących do wysoko wyspecjalizowanej wiedzy w wąsko określonej dziedzinie odwrotny ruch badań naukowych, zmierzający do syntezy złożonej rzeczywistości człowieka, wydaje się czymś bardzo pozytywnym.

Po drugie, fundamentem rozumienia życia i płodności w tym kwartalniku jest perspektywa teologiczna. Wiąże się ona z uznaniem, że stanowią one dar, którego dawcą jest Bóg. Stwarzając człowieka, Stwórca nadał mu określoną naturę i wezwał do twórczego przeżycia tego daru. Życie i płodność, jako właściwości i zdolności człowieka, mają więc źródło i pierwowzór w Bogu, który błogosławiąc pierwszym rodzicom słowami: „Bądźcie płodni i rozmnażajcie się” (Rdz 1, 28), uczynił człowieka niejako pełnomocnikiem tajemnicy życia. Czerpiąc od Stwórcy całą Boską i odwieczną płodność, rodzice realizują tę tajemnicę, gdy przekazują życie swoim dzieciom. Na mocy swoistej analogii przekazują oni także swój własny obraz, który w potomstwie przechodzi z pokolenia na pokolenie.

Wszystkim, którzy ze względów naukowych, jak i zainteresowań własnych chcieliby pogłębić wiedzę dotyczącą zagadnień związanych ze zdrowiem rodziny, funkcjonowaniem małżeństwa w aspekcie psychologicznym, pedagogicznym czy zdrowia prokreacyjnego, warto polecić lekturę kwartalnika „Życie i Płodność”. Inicjatorom i realizatorom przedsięwzięcia należy życzyć, by pismo nie stało się publikacją niszową, lecz docierało do jak najszerszego grona odbiorców.

Ks. Włodzimierz Wieczorek
Katedra Teologii Rodziny Instytutu Nauk o Rodzinie KUL